

Kvinner som velger annerledes – en trend i tiden

Endring i arbeidsmarkedet viser at flere kvinner søker mot mannsyrker. Store lønnsforskjeller er fortsatt en utfordring i mange yrkesgrupper. Velger du yrke som pilot, har både kvinnelig og mannlig pilot lik lønn. Kanskje derfor flere kvinner velger annerledes og vurderer dette yrket?

Tekst: Siv Henningstad, Foto: Susan Østberg, Kathinka Brevik, Terra Graphy, BA, SAS, Widerøe

Kvinner generelt velger i større grad enn før mannsdominerte yrker, mens menn i liten grad velger kvinnedominerte yrker. Det har blant annet sammenheng med status, lønnsvilkår og karrieremuligheter sier Åsta Lovise H. Einstabland, leder ved Senter for likestilling.

Kvinner og yrkesvalg

Tradisjonelle kvinneyrker som sykepleier, lærer og førskolelærer er blant de mest aktuelle yrkesvalg for unge kvinner i dag. Faktatall om likestilling fra Statistisk Sentralbyrå fra 17. juni 2017 viser at menn fortsatt har høyere inntekt enn kvinner. Takket være økt fokus på å få kvinner over i mer mannsdominerte yrker, velger flere kvinner yrker som jurist, lege, ingeniør og pilot. Forsvaret har siden lovendring fra 1. januar 2015 en kjønnsnøytral verneplikt. Tall fra 2014 viser at 17 prosent av ansatte hos Forsvaret var kvinner. Det var 14 prosent av førstegangstjenesten som var kvinner. På befalsskolen var 20 prosent av elevene kvinner.

Kjønnssegrering

Uavhengige statistiske undersøkelser viser følgende; kjønnssegreringen er høy for 20 åringer, og aller høyest for kvinner i alderen 30 til 50 år. Det vil si at menn i denne alderen blir høyere prioritert. Det er en realitet at i denne alderen taes karrierevalg og omsorgsforpliktelsene kan være veldig store. Høyere utdanning gir lavere kjønnssegrering. Undersøkelser viser at kjønnssegrering her blir lavere og lavere. Kvinnene likestilles mer og mer med menn.

Kjønnsdelt arbeidsmarked

En omfattende ny studie fra Institutt for samfunnsforskning som ble presentert den 27. november 2017 viser at arbeidsmarkedet i Norden er fortsatt kjønnsdelt. Kjersti Misje Østbakken, forsker ved Institutt for samfunnsforskning og CORE sier at arbeidsmarkedet er svært kjønnsdelt. Utviklingen går sakte fordi menn i liten grad velger kvinnedominerte yrke. For å få et mindre kjønnsdelt arbeidsmarked, må flere menn velge pleie- og omsorgsyrker, sier Kjersti Mijse Østbakken.

Faktaboks kvinnelige piloter

Susan Østberg
Alder: 31 år
Fly: Boeing 737
Selskap: SAS
Foto: Susan Østberg

Malin Strand Aspheim
Alder: 48 år
Fly: 737
Selskap: SAS
Foto: SAS

Brigette Atkins
Alder: 27 år
Fly: Airbus 320 Fleet
Selskap: BA
Foto: BA

*Kathinka Brevik
Bråten*
Alder: 50 år
Fly: Boeing 737800
Selskap: Norwegian
Foto: Kathinka Brevik

Nina Østby
Alder: 48 år
Fly: Dash 8
Selskap: Widerøe
Foto: Nina Østby

Ingrid Thune
Alder: 47 år
Fly: Dash8
Selskap: Widerøe
Foto: Ingrid Thune

Linn Elise Goos Rølvåg
Alder: 34 år
Fly: Sea King Helikopter
Forsvaret
Foto: Terra Graphy

Yrkesmobilitet

Rapporten om Kjønnsegregering og mobilitet i det norske samfunnet fra Institutt for samfunnsforskning viser at yrkesmobilitet generelt oftere går fra kjønnsatypiske til kjønnstypiske yrker enn omvendt, og dette gjelder i større grad for kvinner og eldre arbeidstakere. Den viser også at kvinner har lavere sannsynlighet for å ha yrkesmobilitet til et bedre yrke med bedre lønn, og har høyere sannsynlighet for å ha yrkesmobilitet til et dårligere yrke. Yrkesmobilitet viser en positiv trend når den gir muligheter for utvikling, selvrealisering, etterutdanning og karriererelaterte endringer. Med dagens ustabile arbeidsmarked og muligheter for ufrivillig mobilitet kan skape negativ arbeidsforhold. Fleksibilitet hos arbeidstaker for å bytte til yrker med større etterspørsel blir viktig i årene som kommer.

Godt arbeidsmiljø

Syv ulike kvinner i alderen 27 til 50 år deler sine erfaringer og tanker rundt hvordan det er å jobbe som kvinnelig pilot i et mannsdominert yrke. Kvinnene kommer fra selskapene SAS, Norwegian, Widerøe og British Airways. Hovedgrunnen til at de jobber som pilot er at de synes de har drømmejobben. Kvinnene stortrives å jobbe blant skyene. Det gir en unik frihetsfølelse. Ingen dag er lik. Kvinnene føler seg verdsatt i et mannsdominert arbeidsmiljø og har samme lønn som sine mannlige kollegaer. De har alle et godt arbeidsmiljø som er viktig for trivsel og arbeidsglede. Nye opplevelser og utfordringer møter deg hver dag. Det gir en meningsfylt og spennende arbeidsplass. Et av de beste tingene med å jobbe som pilot i sivil luftfart er nettopp at du er ansvarlig for hele operasjonen. Den organiseringen som kreves av deg er det jeg synes er best med jobben min. Fra du starter om morgenen med å møte og briefe crewet du skal jobbe med i dag eller kanskje 4-5 dager fremover. Starte en relasjon som gjør at alle yter sitt beste, hjelper hverandre og sørger for at arbeidsdagene går glatt. Dette er veldig viktig å få til da det er mange som skal samarbeide for at passasjerene skal komme trygt frem på tid. Arbeidsplassen til Linn Elise Goos Rølvåg

skiller seg ut fra alle de andre pilotene. Hun er opptatt av å jobbe i Forsvaret fordi det er spesielt meningsfullt. Hennes arbeidsplass er å være en del av beredskapen som skal beskytte Norge.

Arbeidsbetingelser

Uansett hvilket selskap man jobber i, så er arbeidsbetingelsene og lønn lik, enten du er kvinne eller mann. Det er et godt tegn i en mannsdominert yrkesbransje. Det burde jo absolutt friste flere kvinner til å velge pilotutdannelse.

Susan Østberg har jobbet 2 år i SAS og Malin Strand Aspheim har 14 år i SAS. Kathinka Brevik Bråten har jobbet hos Norwegian i 12 år. Ingrid Thune har jobbet 7 ½ år i Widerøe og Nina Østby har 13 år i Widerøe. Brigette Atkins har jobbet 2 år hos British Airways. I pilotyrket er det vel et av de få yrkene en ikke drar med seg ansenitet fra et selskap til et annet. Når du begynner kan du få godkjent noen av flytimene som erfaringsnivå, og bli satt i et høyere lønnstrinn enn begynnerlønn, men man starter sist på ansenitetslista uansett. Linn Elise Goos Rølvåg har jobbet 14 år i Forsvaret og har 2 år igjen av sin plikttjeneste. Det er et godt tegn at kvinnene kommer tilbake til sin stilling som pilot etter å ha fått barn.

Pensjonsalder

De ulike selskapene har litt forskjellige pensjonsalder. SAS har 65 år, Norwegian 62 år og Widerøe har 60 år. Man kan i prinsipp jobbe som pilot til man er 65 år, basert på god helse og medisinske undersøkelser. I Forsvaret kan man jobbe som helikopter pilot til man er 60 år avhengig av medisinske krav.

Positive utfordringer

Et positivt arbeidsmiljø er nøkkelen til et godt arbeidsmiljø er felles hos alle kvinnene. Alle er inkluderende og tar deg imot med åpne armer. Det som skiller mellom de store selskapene SAS og Norwegian mot Widerøe er at et mindre selskap har mindre forhold og det blir mer som en familie. Det er mer hjertelig. Rett og slett mer ekte. Kathinka Bråten fra Norwegian forteller de har et utmerket system for at alle skal klare arbeidsdagen og få flyet på rute, men skulle noe gå senere enn forventet, er det utfordringen med å takle dette jeg synes er det beste med jobben min. Finne løsninger på problemer, underrette passasjerer jeg har om bord og få alle involverte parter til å yte maksimalt. Det er når alt går på skinner, det er verdens beste yrke. Linn Elise Goos Rølvåg jobber som pilot i Forsvaret. Hun trives veldig godt å jobbe for noe som er større enn henne selv, noe som kommer andre til gode og som hun opplever som veldig meningsfylt. Det er godt å få bidra til fellesskapet og samtidig ha en spennende jobb. Felles for alle er at spennende flyvninger også en viktig faktor for å trives som pilot.

Familieliv og tilrettelegging

Å jobbe som pilot er ingen 8 til 4 jobb. Det er skiftjobb som består av mye reising. Det er lange dager uten familien. Flere av de kvinnelige pilotene i denne artikkelen er også gift med en pilot. Hvordan i alle dager er det mulig å ha et familieliv? Mange har valgt å ansette en Au-Pair. Det en løsning for å slippe stress når begge i en familie jobber turnus. En turnusløsning som er tilpasset livssituasjon til den enkelte, gjør det enklere å få til et godt familieliv. Når arbeidstiden blir lagt mer til rette, gir det gode forutsetninger for å være kvinnelig pilot og kombinere familieliv. Det som før virket som et urealistisk jobbalternativ, har nå endret seg. Økt åpenhet rundt jobb muligheter som kvinnelig pilot, og de økte yrkesmulighetene man kan få ved å komme inn i pilotyrket, øker sjansene for at flere jenter og kvinner vil vurdere dette som et spennende yrkesvalg. Pilot Ingrid Thune sier det klart og tydelig – Navigating by heart!

Faktaboks

Kvinnelige og mannlige piloter

Widerøe har 23 kvinner og 470 menn

SAS har i Norge 12 kvinner og 560 menn

British Airways har 4200 piloter i verden, derav 250 kvinnelige piloter

Norwegian har 18 kvinner og 442 menn

Forsvaret har kvinnelige piloter, men har en overvekt av mannlige piloter.

Det er behov for flere kvinnelige piloter i Forsvaret.

Faktaboks linker:

www.ansa.no/Studier-i-utlandet/For/fag/ingenior-og-tekniske-fag/pilotutdanning/

www.european-flight-academy.com/en/

www.flylfs.no

www.forsvaret.no

<https://forsvaret.no/karriere/utdanning/hoyere-utdanning/luftforsvarets-flygeskole>

<https://forsvaret.no/karriere/utdanning/hoyere-utdanning/luftforsvarets-flygeskole/flyger-og-navigatortutdanning>

www.intercockpit.de

<http://kjellerflyplass.no>

[www.luftfartstilsynet.no/regelverk/aic-n/Utdanning ved utenlandsk RF Registered Facility – Endring av praksis](http://www.luftfartstilsynet.no/regelverk/aic-n/Utdanning_ved_utenlandsk_RF_Registered_Facility_-_Endring_av_praksis)

https://min.utdanning.no/utdanningsvalg_artikkel_kjonnssdelt_arbeidsmarked

<http://nrfk.org>

www.norwegian.no

<http://osloflyklubb.org>

<http://pilot.no>

<http://pilot.no/opptak/>

www.sas.no

www.samfunnsforskning.no

www.scandinavianpilots.com

www.senterforlikestilling.org

www.wideroe.no

<https://www.ssb.no/befolkning/nokkeltall/likestilling>